
Fem år med kloke valg

AKTUELT I FORENINGEN

INGRID RISE FRY

ingrid.rise.fry@legeforeningen.no
Kommunikasjonsavdelingen

I år er det det fem år siden kampanjen Gjør kloke valg ble startet i Norge for å redusere overbehandling og overaktivitet i helsetjenesten. Kampanjen er en del av den internasjonale bevegelsen «Choosing Wisely» – og 13. september var representanter fra 19 land samlet på Legenes hus i Oslo for å dele erfaringer og skissere veien videre.

GJØR OPP STATUS: Ketil Størdal presenterer resultater fra fem år med Gjør kloke valg. Foto: Legeforeningen/Troy Gulbrandsen.

Legeforeningen startet kampanjen Gjør kloke valg i 2018, og hittil har over ti andre profesjonsforeninger sluttet seg til kampanjen. I løpet disse fem årene har kampanjen samlet mer enn 100 konkrete anbefalinger fra 20 fagmedisinske miljøer rettet mot overbehandling og -diagnostikk innen eget fagfelt. I Norge, som i mange andre land, er det et stort behov for å redusere undersøkelser og behandling som pasienter ikke har nytte av, og som i verste fall kan skade.

Ketil Størdal, barnelege og professor ved Universitet i Oslo og talsperson for Gjør kloke valg, mener den viktigste erfaringen hittil har vært entusiasmen fra fagmiljøene om at noe må gjøres:

– Selv om vi fortsatt er i startgropen, ser vi at dette er noe som ønskes velkommen av fagmiljøene. Det er helt klart at vi bidrar til en viktig holdningsendring i samfunnet ved å rette søkelyset på at «mer ikke alltid er bedre».

Tilsvarende kampanjer i andre land

Gjør kloke valg er en norsk versjon av den globale «The Choosing Wisely Initiative» som ble til i USA i 2012. Siden oppstarten har kampanjen utviklet seg til en internasjonal bevegelse med lignende kampanjer i over 20 land.

En av pionerne og leder for den kanadiske versjonen, Wendy Levinson, mener landene har mye å lære av hverandre:

– Det er interessant å se at det er så ulike helsesystemer i de landene som er med i kampanjen, men allikevel er det så mange av de samme temaene innenfor overbehandling som går igjen. Det gjelder for eksempel overdreven bruk av antibiotika, blodprøver av D-vitaminnivå, bruk av Benzodiazepiner og bildediagnostikk. Derfor er det viktig at vi kan samles slik som vi gjør denne uka, for å kunne lære av hverandre, sier Levinson.

Veien videre

Et viktig grep i kampanjen er at fagmiljøene selv kommer med råd om undersøkelser og behandlinger som ikke er nødvendig. Fremover vil det også bli lagt vekt på å styrke fagsamarbeidet, øke pasienters bevissthet rundt problematikken, og sørge for at anbefalingene om kloke valg brukes i praksis.

– Det viktigste vi kan gjøre er å utgjøre en forskjell, også fremover. Vi har fått ganske mange anbefalinger om ting vi vet er viktig å forandre på fra ulike fagmiljøer. Fremover er det viktig å få gjennomført dette i praksis, slik at vi kan gi bedre pasientbehandling, sier Størdal.

Du kan lese mer om Gjør kloke valg på legeforeningen.no/kloke-valg.

Publisert: 9. oktober 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.14.15

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 16. februar 2026.